

ชก (พล)

1

2519

ฉ. 2

วิจิตรศิลป์

วันเปิดศาลจังหวัดขอนแก่น (อำเภอพล)

พล)

วันพุธที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๙

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.lib.cour.gov.th)

เลขทะเบียน.....	20
เลขหมู่.....	2519
วันเดือนปี.....	ค. 2

ที่ ร : ล ก

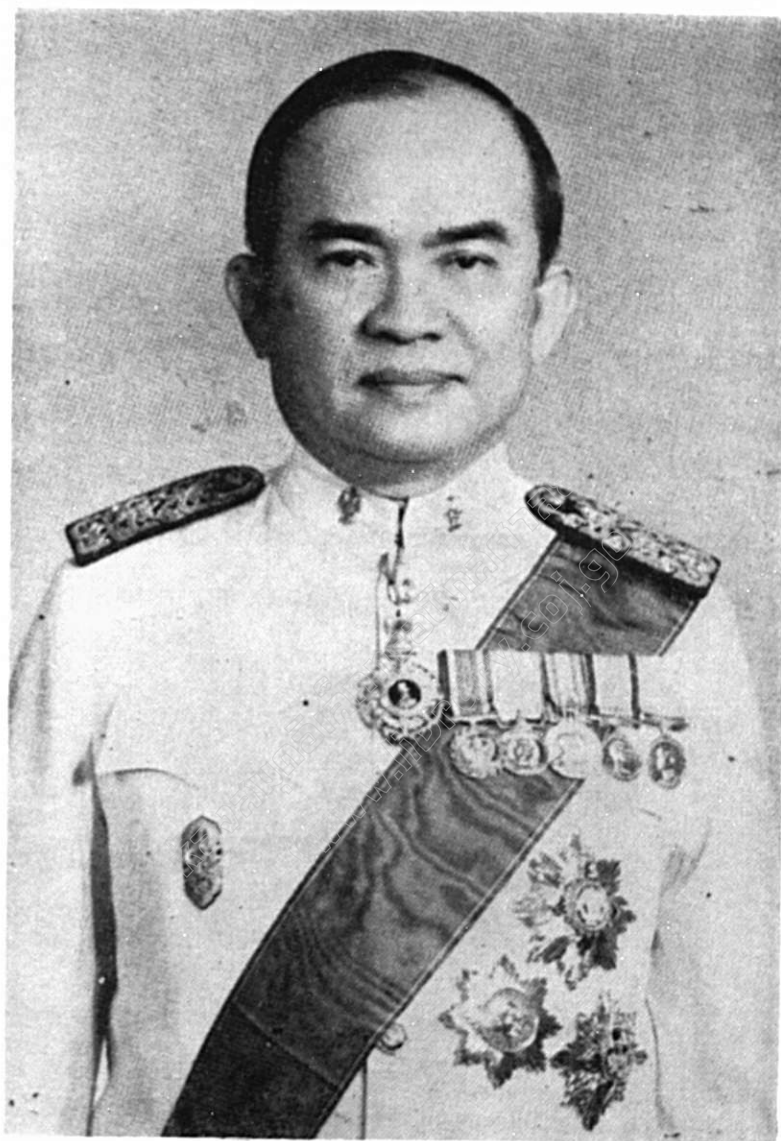
วันเปิดศาลจังหวัดขอนแก่น

(อำเภอพล)

วันพุธที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕

นายสุธรรม ภัทราคม
ประธานศาลฎีกา
ประธานคณะกรรมการตุลาการ

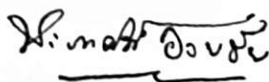

นายบุญแท้ง ทองสวัสดิ์
รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

คำขวัญ

กระทรวงยุติธรรมมีนโยบายที่จะจัดตั้งศาลขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก และประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพยุติธรรมให้แก่ประชาชนโดยทั่วถึง แต่เนื่องจากไม่มีงบประมาณที่จะสร้างศาลและผลิตผู้พิพากษาได้ในคราวเดียวกัน เพราะต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากมาย และต้องอาศัยเวลาในการผลิตผู้พิพากษาคด้วย กระทรวงยุติธรรมจึงดำริให้จัดตั้งศาลชั่วคราวเคลื่อนที่ขึ้นตามอำเภอต่าง ๆ ที่มีประชากรอยู่หนาแน่นและห่างไกลตัวจังหวัดมาก ๆ เพื่อได้ช่วยให้ประชาชนผู้มีอรรถคดีไม่ต้องเดินทางไกลและเสียค่าใช้จ่ายสูง ทั้งจะช่วยให้คดีได้พิจารณาเสร็จสิ้นไปอย่างรวดเร็วด้วย การจัดตั้งศาลชั่วคราวเคลื่อนที่คือการส่งให้ผู้พิพากษาไปนั่งเป็นศาล ณ ที่ว่าการอำเภอหรือ ณ ที่แห่งใด โดยมีเขตอำนาจตามที่กำหนดไว้และมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเหมือนศาลจังหวัดทุกประการ ขณะนี้กระทรวงยุติธรรมโดย ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้เปิดทำการศาลชั่วคราวเคลื่อนที่ไปแล้วหลายแห่ง เช่น ศาลชั่วคราวเคลื่อนที่ที่อำเภอฝาง อำเภอแม่สาย และอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอนายีน จังหวัดอุบลราชธานี อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา และอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอีกหลายแห่งที่กระทรวงยุติธรรมจะเปิดทำการในโอกาสต่อไป

ฉะนั้น ในโอกาสที่ศาลชั่วคราวเคลื่อนที่อำเภอพล จังหวัดขอนแก่นได้เปิดทำการขึ้นอีกแห่งหนึ่ง ข้าพเจ้าจึงมีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง และขอตั้งจิตอธิษฐานให้ศาลชั่วคราวเคลื่อนที่นั้น จงสถิติสภาพเป็นที่ประสิทธิประสาทความยุติธรรมแก่ผู้มีอรรถคดีทุกท่านตลอดไป

(ศาสตราจารย์ ประภาศน์ อวยชัย)

ปลัดกระทรวงยุติธรรม

๗ มกราคม ๒๕๑๕

ศาสตราจารย์ประภาศน์ อวยชัย
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

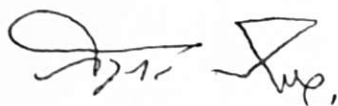
คำขวัญ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่เนติบัณฑิตใหม่ เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2515 ความตอนหนึ่งว่า

".....กฎหมายทั้งปวงนั้น เรา **บัญญัติขึ้นเพื่อให้เป็นปัจจัยสำหรับรักษาความยุติธรรม** กล่าวโดยสรุป คือ ใช้เป็นแบบแผนแห่งความประพฤติปฏิบัติของมหาชนสถานหนึ่ง กับใช้เป็นแม่บทในการพิจารณาตัดสินความประพฤติปฏิบัติกันนั้น ๆ ให้เป็นไปโดยถูกต้องเที่ยงตรงอีกสถานหนึ่ง

โดยที่กฎหมายเป็นแต่เครื่องมือในการรักษาความยุติธรรมดังกล่าว จึงไม่ควรจะถือว่ามีความสำคัญยิ่งไปกว่าความยุติธรรม หากควรจะต้องถือว่า **ความยุติธรรมมาก่อนกฎหมาย และอยู่เหนือกฎหมาย** การพิจารณาพิพากษาคดีใดๆ โดยคำนึงแต่ความถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น จะไม่เป็นการเพียงพอ จำต้องคำนึงถึงความยุติธรรมซึ่งเป็นจุดประสงค์ด้วยเสมอ การใช้กฎหมายจึงจะมีความหมายและได้ผลที่ควรจะได้....."

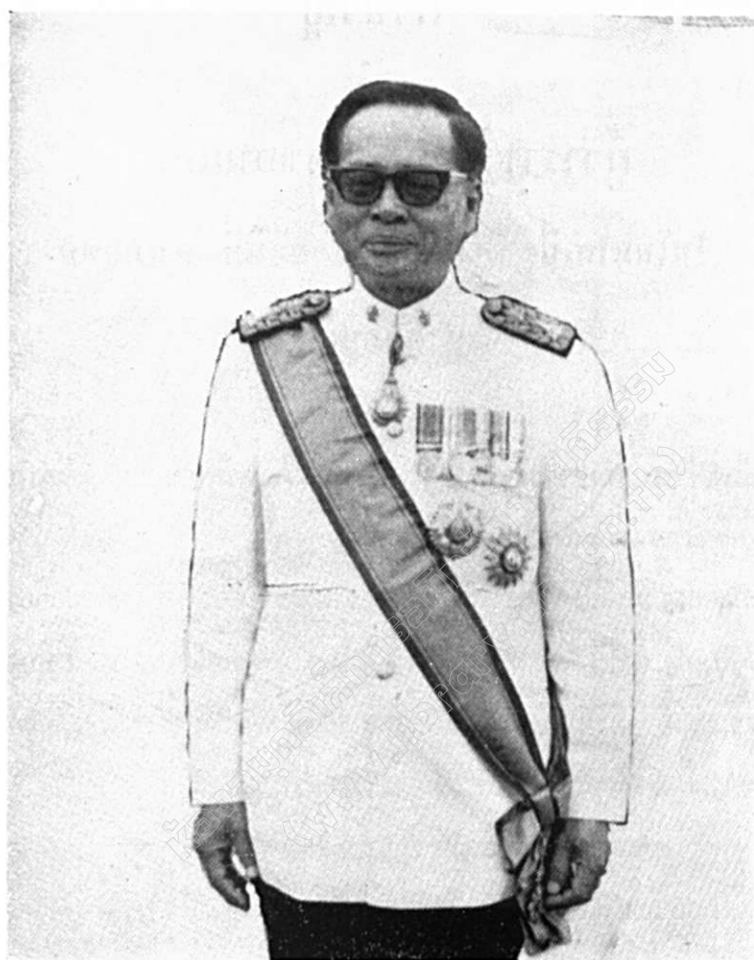
ข้าพเจ้าขอให้พระบรมราโชวาทที่ข้าพเจ้าอัญเชิญมานี้ จงเป็นเครื่องเตือนใจของบรรดาผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทั้งปวง ให้สำนึกในหน้าที่และรับผิดชอบ เพื่อผดุงและรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรม อย่าให้ช่องโหว่ของกฎหมายกลายเป็นเครื่องมือที่จะนำมาใช้ เบียดเบียนกัน เพื่อความปอกติสุขของประชาชนและประเทศชาติสืบไป.

(นายสุนทร คีลปไชย)

อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๔

ศาลจังหวัดขอนแก่น

นายสุนทร ศัลป์ไชย

อธิบดีผู้พิพากษามาตร ๔

คำขวัญ

ของ

ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น

ในโอกาสเปิดที่ทำการศาลเคลื่อนที่ อำเภอพล

จังหวัดขอนแก่น

ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีอย่างจริงใจต่อชาวจังหวัดขอนแก่น เนื่องในโอกาสเปิด
ที่ทำการศาลเคลื่อนที่อำเภอพล

ศาลยุติธรรมนับเป็นที่พึ่งแห่งสุดท้ายของประชาชน ที่ดำรงความยุติธรรมให้คงไว้
ดังนั้นการที่รัฐบาลได้จัดตั้งศาลเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งแห่งในจังหวัดขอนแก่น เป็นแบบศาลเคลื่อนที่
โดยจัดตั้งที่อำเภอพล จึงนับเป็นนิมิตหมายอันดีของประชาชนที่จะได้รับความยุติธรรมที่รวดเร็ว
ขึ้นและสะดวกขึ้น อันจะเป็นการกระจายความยุติธรรมไปทั่วถึง

ดังนั้นจึงขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลกนี้ จง
ประทานพรให้ศาลเคลื่อนที่แห่งนี้ จงสถิตสถาพรเป็นที่พึ่งของประชาราษฎรสืบไป.

(นายสุกิจ จุลละนันท์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น

นายสุกิจ จุลละนันท์
ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น

คำขวัญ

ของ

อัยการพิเศษประจำ เขต ๔

ข้าพเจ้าเชื่อว่า ศาลชั่วคราวเคลื่อนที่ที่จะเปิดขึ้นที่อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ นี้ จะอำนวยความสะดวกและความสะดวกให้แก่ประชาชนในท้องที่อำเภอพล ตลอดจนผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างยิ่ง สมความมุ่งหมายของกระทรวงยุติธรรมและทางราชการทุกประการ

ข้าพเจ้าใคร่ขอถือโอกาสนี้ อำนวยพรให้ศาลชั่วคราวเคลื่อนที่แห่งนี้ จงเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชนชาวอำเภอพล ตลอดจนไปชั่วกาลนาน.

สงวน ศรีเสริมวงศ์

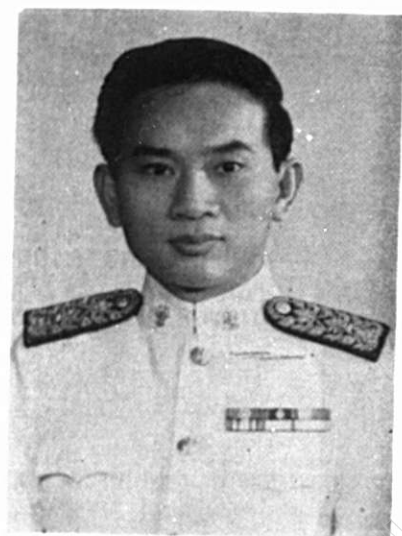

อุดมศักดิ์ ศิริอ่อน
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัด

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.library.coj.go.th)

วิน จันทรเจริญ
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวง

นายเพ็ง เพ็งนิต
ผู้พิพากษาศาลจังหวัด

นายประพัฒน์ อุษภาพ
ผู้พิพากษาศาลจังหวัด

นายธีระจิต ไชยคำ
ผู้พิพากษาศาลจังหวัด

นายวินัย ภัคดี
ผู้พิพากษาศาลจังหวัด

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.library.coj.go.th)

นายก้อน คงแสนคำ
ผู้พิพากษาศาลจังหวัด

นายอำนวย สุนทรพิทักษ์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
(www.library.coj.90.th)

นายวิฑูรย์ โยธาวงษ์
รักษาการในตำแหน่งอธิการบดี

คำกล่าวรายงาน

โดย

นายสุนทร ศิลป์ไชย อธิบดีผู้พิพากษามาตร ๔ ในพิธีเปิดศาลชั่วคราวเคลื่อนที่ ที่อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

ณ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕

ขอประธานกราบเรียน ท่านปลัดกระทรวงยุติธรรม

ข้าพเจ้าและข้าราชการสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาตร ๔ รวมทั้งศาลจังหวัดกับศาลแขวงขอนแก่น รู้สึกเป็นเกียรติและปิติยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ ท่านปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้กรุณามาเป็นประธานในพิธีเปิดศาลชั่วคราวเคลื่อนที่ ที่อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ท่ามกลางท่านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลายที่ได้กรุณามาร่วมงานในวันนี้

อำเภอพล^๕อยู่ห่างจากตัวจังหวัดขอนแก่น ประมาณ ๗๖ กิโลเมตร ประชาชนในอำเภอพลที่มีความจำเป็นจะต้องติดต่อกับศาลจะต้องเสียเวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ในการเดินทางไปติดต่อกับศาลซึ่งตั้งอยู่ในตัวจังหวัด การที่ ท่านปลัดกระทรวงยุติธรรมได้โปรดการให้จัดตั้งศาลชั่วคราวเคลื่อนที่^๕ขึ้นที่อำเภอพล จึงเป็นที่ปิติยินดีของประชาชนในอำเภอนี้เป็นอย่างยิ่ง สำหรับในเรื่องการปรับปรุงที่ว่าการอำเภอพล เพื่อให้เป็นที่ทำการของศาลชั่วคราวเคลื่อนที่^๕ ศาลจังหวัดขอนแก่น ได้ขอแบ่งอาคารของที่ว่าการอำเภอพลบางส่วน เพื่อปรับปรุงเป็นห้องพิจารณาห้องผู้พิพากษา และห้องเจ้าหน้าที่ของศาล ดังเป็นที่ปรากฏแก่ ท่านปลัดกระทรวงยุติธรรมอยู่ในขณะนี้แล้ว

ในการจัดตั้งศาลชั่วคราวเคลื่อนที่^๕ที่อำเภอพลนี้ ได้รับความร่วมมือจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง คือกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมอัยการ กรมราชทัณฑ์และกรมตำรวจเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น และข้าราชการส่วนจังหวัดของจังหวัดขอนแก่น ข้าราชการส่วนอำเภอพล อาทิ นายอำเภอ สารวัตรใหญ่ กับคณะเทศมนตรีและเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเมืองพล ตลอดจนพ่อค้าประชาชนอำเภอพล ได้เป็นกำลัง

ช่วยเหลืออย่างเข้มแข็ง จนเป็นผลให้การจัดตั้งและการประกอบพิธีเปิดศาลจังหวัดขอนแก่น (อำเภอพล) ในวันสำเร็จลงไปด้วยดี

บัดนี้ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอกราบเรียนเชิญ ท่านปลัดกระทรวงยุติธรรมได้โปรดประกอบพิธีเปิดศาลจังหวัดขอนแก่น (อำเภอพล) เพื่อเป็นสิริมงคลแก่สถานที่ซึ่งจะได้ใช้เป็นที่พักพิงบรรเทาทุกข์ เพื่อประโยชน์สุขและความร่มเย็นแก่ประชาชนอำเภอพลสืบไป.

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
(www.library.coi.go.th)

คำกล่าวตอบ

โดย

ปลัดกระทรวงยุติธรรม

ในพิธีเปิดศาลชั่วคราวเคลื่อนที่ ที่อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

วันพุธที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕

ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๔ และท่านผู้เกี่ยวข้อง

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติและมีความยินดีที่ได้มาเปิดศาลชั่วคราวเคลื่อนที่ ณ อำเภอพล ในวันนี้

ตามที่ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล 4 ได้รายงานแล้วว่า อำเภออยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัดขอนแก่นถึง 76 กิโลเมตร หากประชาชนมีความจำเป็นจะต้องติดต่อกับศาล ก็จะต้องเสียเวลาเดินทางและเสียค่าใช้จ่ายมาก กระทรวงยุติธรรมจึงได้ดำเนินการให้จัดตั้งศาลชั่วคราวเคลื่อนที่ขึ้นที่อำเภอพล เพื่อให้ทางช่วยเหลือให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการติดต่อกับศาลโดยไม่ต้องเดินทางไปถึงตัวจังหวัด ทั้งนี้ได้รับความสนับสนุนเป็นอย่างดีจากคณะกรรมการข้าพเจ้าเชื่อว่าศาลชั่วคราวที่อำเภอพลนี้ จะอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในอำเภอพล ได้สมความประสงค์ของกระทรวงยุติธรรมและของรัฐบาล

ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าใคร่ขอว่า กระทรวงยุติธรรมและรัฐบาลนี้พร้อมที่จะสนับสนุนกิจการของศาลยุติธรรมให้ได้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เพื่อให้ศาลสามารถประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชนโดยทั่วไปได้โดยรวดเร็วและโดยเท่าเทียมกัน ในขณะเดียวกันก็จะไม่เข้าไปก้าวก่ายกับอำนาจอิสระของผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษารรคดี ให้เป็นไปตามตัวบทกฎหมาย ทั้งนี้ ถ้วยเจตนาอันบริสุทธิ์ที่จะให้ประชาชนทั้งหลายได้รับความยุติธรรม

ตามทวิบาทกฎหมายอย่างแท้จริง

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดศาลจังหวัดขอนแก่น (อำเภอพล) ตั้งแต่วันนี้ ขอให้ศาลแห่งนี้จงเป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ในด้านการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นสืบไป.

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.library.coi.go.th)

ประวัติศาสตร์จังหวัดขอนแก่น

โดย.....นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์

อดีต จ้าศาลจังหวัดขอนแก่น

แต่เดิมมาแม้จะได้สถาปนาระทรวงยุติธรรมขึ้นแล้ว เมื่อวันที่ 25 มีนาคม ร.ศ. 110 (พ.ศ. 2434) เป็นเวลาล่วงมาอีก 10 กว่าปี จังหวัดขอนแก่นยังไม่มีอาคารศาลเป็นเอกเทศ ทั้งยังไม่มีผู้พิพากษาประจำ การตัดสินคดีความกระทำโดยคณะลูกขุน 3 นาย คือ อุปฮาด เทียบตำแหน่งปลัดจังหวัด ราชวงศ์หรือยกกระบัตร เทียบตำแหน่งยกกระบัตร กับราชบุตร เทียบตำแหน่งสรรพากรจังหวัด ทั้ง 3 ลูกขุนมาประชุมกันที่ศาลากลางเมือง เมื่อมีคดีความก็ตัดสินไป บางสมัยต่อมาเมื่อประมาณ 71 ปีมานี้ พระยาศรีบริรักษ์เป็นเจ้าเมือง นายหนูหล้า สุนทรพิทักษ์ (พระพิทักษ์สารนิคม) เป็นพระปลัดหรือรองเจ้าเมือง พระอุดมเป็นยกบัตรทำหน้าที่ไต่สวนฟ้องร้องความ อุปฮาดและราชบุตร ก็มาช่วยเหมือนกัน ต่อมาประมาณ ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2451) ที่ทำการศาลจึงเริ่มประดิษฐานขึ้นที่บ้านเมืองเก่าใกล้บึงแก่นนคร ใช้เป็นที่พิจารณาคดี ตอนนั้นมีนายเหม็น ซึ่งเรียกกันว่า ผู้ช่วยเหม็น เป็นผู้ตัดสินความ คือเป็นผู้พิพากษา ที่ทำการศาลนี้เรียกว่าศาลตัดสิน ส่วนอัยการตอนนั้นยังไม่มี ต่อมาผู้ช่วยเหม็นออก หลวงศรี เกษตร เป็นผู้พิพากษาแทน ครั้น ร.ศ. 131 (พ.ศ. 2455) หลวงอภิรักษ์ ตูลกิจ เป็นผู้พิพากษา (หัวหน้าศาล) นายอาด เป็นรองผู้พิพากษา หลวงอภิรักษ์ ได้ดำเนินการร่วมมือกับพระวิไลย์ ผู้ว่าราชการเมือง ย้ายศาลเก่ามาตั้งที่ตำบลพระลับ เรียกว่าตำบลในเมือง ต่อมาผู้ว่าราชการเมือง ได้ให้หลวงอภิรักษ์ ดำเนินการสร้างที่ทำการศาลขึ้น และปลูกบ้านพักผู้พิพากษาขึ้น ที่ดินตรงนั้น คือบริเวณบ้านพักอธิบดีผู้พิพากษามาก ในขณะนั้น ต่อมาอธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลอุดรพระโสภณวินิจฉายมาพบเห็นความชำรุดทรุดโทรม จึงรายงานถึงพระยาตราฐชาติศิริ ปลัดมณฑลอุดรกระทรวงยุติธรรม เมื่อ ปี 2462 เห็นสมควรก่อสร้างขึ้นใหม่ จึงจะเหมาะแก่การงาน ฉะนั้นในปี 2462 กระทรวงยุติธรรมจึงอนุมัติให้สร้างใหม่ได้ แต่ในปีนั้นยังสร้างไม่ได้เพราะไม่สามารถหาเครื่องอุปกรณ์การสร้างได้ครบ ต่อมาได้ดำเนินการสร้างในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2463 จนแล้วเสร็จในเดือนมกราคม พ.ศ. 2464 และกระทำพิธีเปิดศาลเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2465 และใช้เป็นที่ทำการศาลจังหวัดนับแต่นั้นเป็นต้นมา ต่อมา

ประมาณ พ.ศ. 2482 สมัยหลวงปริพนธ์พจนพิสุทธิ์เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ได้ขยายเพิ่มเติมให้กว้างขวางออกไปอีก ทั้งบัลลังก์เล็กชั้นอีก 1 บัลลังก์ มีห้องจำศาล ห้องพักผู้พิพากษา และห้องเสมียนพิมพ์ และที่เก็บสำนวนเอกสาร แล้วต่อมากระทรวงยุติธรรมเห็นสภาพยังคับแคบอยู่จึงอนุมัติให้สร้างอาคารที่ทำการขึ้นใหม่เป็นอาคารศาล 10 บัลลังก์ มีผู้พิพากษา 5 นาย ตั้งที่ท่านได้เห็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ต่อมารัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติศาลแขวง วิधिพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 ได้ตราพระราชกฤษฎีกาเปิดที่ทำการศาลแขวงขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ ให้มีเขตอำนาจครอบคลุมอำเภอเมืองของบางจังหวัด 17 ศาล รวมจังหวัดขอนแก่น จังหวัดหนึ่งด้วย ทำพิธีเปิดศาลแขวงเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2500 จนกระทั่งไปอยู่รวมในตัวอาคาร 10 บัลลังก์ หลังปัจจุบันนี้

ข้าราชการตุลาการจังหวัดขอนแก่น

พ.ศ. 2485 ถึง พ.ศ. 2486

นายประธาน นุตกุลประธานคดีศาล	หัวหน้าศาล
นายสงวน สุจริตจันทร์	ผู้พิพากษา
นายไพฑูรย์ เตียนเสวี	ผู้พิพากษา
นายศิริ แก้วทับทิม	จำศาล

พ.ศ. 2490

หลวงประธานคดีศาล	หัวหน้าศาล (ย้าย)
หลวงชนานัติกรรม	หัวหน้าศาล (แทน)
นายไพฑูรย์ พันธุ์พัก	ผู้พิพากษา
นายสุข พงศ์สกุล	ผู้พิพากษา
นายศิริ แก้วทับทิม	จำศาล

พ.ศ. 2491

หลวงชนานัติกรรม	หัวหน้าศาล
นายไพฑูรย์ พันธุ์พัก	ผู้พิพากษา
นายจรวง อมระวัช	ผู้พิพากษา

นายสุข พงศ์สกุล
นายอุทัย เพชรเฟื่อง

ผู้พิพากษา
เจ้าศาล

พ.ศ. 2492

หลวงชนาเด็กรวม
นายจรวง อมะรักษ์
นายสุข พงศ์สกุล
นายอุทัย เพชรเฟื่อง

หัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
เจ้าศาล

พ.ศ. 2493

หลวงชนาเด็กรวม
นายแสวง จินตานนท์
นายสุข พงศ์สกุล
นายจรวง อมะรักษ์
นายอุทัย เพชรเฟื่อง

หัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
เจ้าศาล

พ.ศ. 2494

หลวงชนาเด็กรวม
นายแสวง จินตานนท์
นายจรวง อมะรักษ์
นายไฉน รัตโนคม
นายอุทัย เพชรเฟื่อง

หัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
เจ้าศาล

พ.ศ. 2495

หลวงชนาเด็กรวม
นายแสวง จินตานนท์
นายไฉน รัตโนคม
นายชุมพล จันทราพิพย์
นายอุทัย เพชรเฟื่อง

หัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
เจ้าศาล

พ.ศ. 2496

หลวงชนาเด็กรวม

หัวหน้าศาล

นายแสวง จินตานนท์
 นายไฉน รัตโนคม
 นายชุมพล จันทราทิพย์
 นายประพันธ์ พนมศิลป์

ผู้พิพากษา
 ผู้พิพากษา
 ผู้พิพากษา
 จาคาล

พ.ศ. 2497

นายสว่าง ภูวบัณฑิต
 นายไฉน รัตโนคม
 นายโสพิทย์ กังคะเกตุ
 นายสุทธิ บัวแก้ว
 นายประพันธ์ พนมศิลป์
 นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์

หัวหน้าศาล
 ผู้พิพากษา
 ผู้พิพากษา
 ผู้พิพากษา
 จาคาล (ย้าย)
 จาคาล (แทน)

พ.ศ. 2498

นายสว่าง ภูวบัณฑิต
 นายโสพิทย์ กังคะเกตุ
 นายสุทธิ บัวแก้ว
 นายประสม ศรีเจริญ
 นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์

หัวหน้าศาล
 ผู้พิพากษา
 ผู้พิพากษา
 ผู้พิพากษา
 จาคาล

พ.ศ. 2499

นายสว่าง ภูวบัณฑิต
 นายโสพิทย์ กังคะเกตุ
 นายสุทธิ บัวแก้ว
 นายจิรายุ ภักธภวณัย
 นายประสม ศรีเจริญ
 นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์

หัวหน้าศาล
 ผู้พิพากษา
 ผู้พิพากษา
 ผู้พิพากษา
 ผู้พิพากษา
 จาคาล

พ.ศ. 2500

นายสว่าง ภูวบัณฑิต
 นายสวัสดิ์ งาม

หัวหน้าศาล (ย้าย)
 หัวหน้าศาล (แทน)

นายโสพิทย์ กังคะเกตุ
นายจิรายุ ภัทรภวณัย
นายประสม ศรีเจริญ
นายอานวย สุนทรพิทักษ์

ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
เจ้าศาล

พ.ศ. 2501

นายสวัสดิ์ ภูงาม
นายโสพิทย์ กังคะเกตุ
นายจิรายุ ภัทรภวณัย
นายประสม ศรีเจริญ
นายอานวย สุนทรพิทักษ์

หัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
เจ้าศาล

พ.ศ. 2502

นายสวัสดิ์ ภูงาม
นายพิทย มงคล
นายจิรายุ ภัทรภวณัย
นายประสม ศรีเจริญ
นายอานวย สุนทรพิทักษ์

หัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
เจ้าศาล

พ.ศ. 2503

นายสวัสดิ์ ภูงาม
นายพิทย มงคล
นายจิรายุ ภัทรภวณัย
นายประสม ศรีเจริญ
นายอานวย สุนทรพิทักษ์

หัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
เจ้าศาล

พ.ศ. 2504

นายสอน ไชยสุต
นายพิทย มงคล
นายสมฤทธิ ทิพย์โกสัย

หัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา

นายพิชัย วุฒิจำนงค์
นายบรรทัด ถมยวงค์
นายเอนก สุตาวรจ
นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์

ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
เจ้าศาล

พ.ศ. 2505

นายสอน ไชยสุต
นายพิทย์ มงคล
นายพิชัย วุฒิจำนงค์
นายบรรทัด ถมยวงค์
นายเอนก สุตาวรจ
นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์

หัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
เจ้าศาล

พ.ศ. 2506

นายสอน ไชยสุต
นายคำรง สายเชอ
นายพิชัย วุฒิจำนงค์
นายบรรทัด ถมยวงค์
นายเอนก สุตาวรจ
นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์

หัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
เจ้าศาล

พ.ศ. 2507

นายสอน ไชยสุต
นายคำรง สายเชอ
นายเอนก สุตาวรจ
นายเมธี กำเพชร
นายบรรทัด ถมยวงค์
นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์

หัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
เจ้าศาล

พ.ศ. 2508

นายสอน ไชยสุต

หัวหน้าศาล

นายดำรง สายเชื้อ

นายเอนก สุเสาวรจิ

นายเมธี กำเพชร

นายสมักร สัจจราชทรัพย์

นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์

ผู้พิพากษา

ผู้พิพากษา

ผู้พิพากษา

ผู้พิพากษา

ศาล

พ.ศ. 2509

นายชลัม รุทระวณิช

นายอุทัย อติแพทย์

นายดำรง สายเชื้อ

นายชวลิต นราลัย

นายเสวก จันทร์ผ่อง

นายสมักร สัจจราชทรัพย์

นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์

อธิบดีผู้พิพากษามาตร 4

หัวหน้าศาล

ผู้พิพากษา

ผู้พิพากษา

ผู้พิพากษา

ผู้พิพากษา

ศาล

พ.ศ. 2510

นายไพฑูรย์ พันธุ์พัก

นายกิ่ง ศาสติคุปต์

นายอัมพล สุวรรณภักดี

นายชวลิต นราลัย

นายเสวก จันทร์ผ่อง

นายเกียรติ สุวรรณเพรهما

นายเกลื่อน วัฒนเมธียานนท์

นายบัวทอง จิมรักแก้ว

นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์

อธิบดีผู้พิพากษามาตร 4 (ย้าย)

อธิบดีผู้พิพากษามาตร 4 (แทน)

หัวหน้าศาล

ผู้พิพากษา

ผู้พิพากษา

ผู้พิพากษา

ผู้พิพากษา

หัวหน้าธุรการมาตร 4

ศาล

พ.ศ. 2511

นายไพฑูรย์ พันธุ์พัก	อธิบดีผู้พิพากษาศาล 4
นายอัมพล สุวรรณภักดิ์	หัวหน้าศาล
นายชวลิต นราสัย	ผู้พิพากษา
นายเสวก จันทร์ผ่อง	ผู้พิพากษา
นายเกียรติ สุวรรณพรหม	ผู้พิพากษา
นายเกลื่อน วัฒนเมธียานนท์	ผู้พิพากษา
นายบัวทอง ฉิมรักแก้ว	หัวหน้าธุรการภาค 4
นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์	จำศาล

พ.ศ. 2512

นายไพฑูรย์ พันธุ์พัก	อธิบดีผู้พิพากษาศาล 4 (ย้าย)
นายพร สมบัติศิริ	อธิบดีผู้พิพากษาศาล 4 (แทน)
นายอัมพล สุวรรณภักดิ์	หัวหน้าศาล
นายเกียรติ สุวรรณพรหม	ผู้พิพากษา
นายเกลื่อน วัฒนเมธียานนท์	ผู้พิพากษา
(นาย) นายมงคล สระฐาน	ผู้พิพากษา
(นาย) นายวิทย์ กล้ายทอง	ผู้พิพากษา
นายบัวทอง ฉิมรักแก้ว	หัวหน้าธุรการภาค 4
นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์	จำศาล

พ.ศ. 2513

นายพร สมบัติศิริ	อธิบดีผู้พิพากษาศาล 4
นายอัมพล สุวรรณภักดิ์	หัวหน้าศาล
นายเกียรติ สุวรรณพรหม	ผู้พิพากษา
นายเกลื่อน วัฒนเมธียานนท์	ผู้พิพากษา

นายวินัย กันนะ
นายวิที กล้ายทอง
นายมงคล สระภู
นายบัวทอง จิมรักแก้ว
นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์

พ.ศ. 2514

นายแถม สุรทินท์
นายสมชาย ศรีวัฒนพงศ์
นายกิริติ สุวรรณเพรهما
นายเกลื่อน วัฒนเมธียานนท์
นายวินัย กันนะ
นายวิที กล้ายทอง
นายมงคล สระภู
นายบัวทอง จิมรักแก้ว
นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์
นายสุพิณ อินทศร

พ.ศ. 2515

นายแถม สุรทินท์
นายวิฑูร เทพพิทักษ์
นายสัมฤทธิ์ ทิพย์โกสัย
นายเกลื่อน วัฒนเมธียานนท์
นายวินัย กันนะ
นายวิที กล้ายทอง
นายมงคล สระภู
นายประพัฒน์ อุสุภาพ

ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
หัวหน้าธุรการภาค 4
จำศาล

อธิบดีผู้พิพากษาศาล 4
หัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
หัวหน้าธุรการภาค 4
จำศาลโท
รองจำศาลตรี

อธิบดีผู้พิพากษาศาล 4 (ย้าย)
อธิบดีผู้พิพากษาศาล 4 (แทน)
หัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา

นายบัวทอง จิมรักแก้ว
นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์
นายสุพิน อินทศร

หัวหน้าธุรการภาค 4
จำลองโท
รองจำลองตรี

พ.ศ. 2516

นายวิฑูรย์ เทพพิทักษ์
นายสมฤทธิ์ ทิพย์โกศล
นายวินัย กันนะ
นายวิที คล้ายทอง
นายเพ็ง เพ็งนิต
นายมงคล สระภู
นายประพัฒน์ อุษภาพ
นายบัวทอง จิมรักแก้ว
นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์
นายสุพิน อินทศร

อธิบดีผู้พิพากษาศาล 4
หัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
หัวหน้าธุรการภาค 4
จำลองโท
รองจำลองตรี

พ.ศ. 2517

นายแสง พุทธสถิตย
นายศิริ สวรรณพรหมา
นายเพ็ง เพ็งนิต
นายมงคล สระภู
นายประพัฒน์ อุษภาพ
นายก้อน คงแสนคำ
นายวินัย ภาคิต
นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์
นายวิฑูรย์ โยธาวงษ์

อธิบดีผู้พิพากษาศาล 4
หัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
จำลองโท
รองจำลองโท

พ.ศ. 2518

นายสุนทร คิลปไชย	อธิบดีผู้พิพากษาภาค 4
นายเกียรติ สุวรรณพรหม	หัวหน้าศาล
นายเพ็ง เพ็งนิต	ผู้พิพากษา
นายมงคล สระภูอัน	ผู้พิพากษา
นายประพัฒน์ อุษภาพ	ผู้พิพากษา
นายก้อน คงแสนคำ	ผู้พิพากษา
นายวินัย ภักดิ์	ผู้พิพากษา
นายทองคำ บุญวิเศษ	หัวหน้าธุรการภาค 4
นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์	จำศาลโท
นายวิฑูรย์ โยธาวงษ์	รองจำศาลโท

พ.ศ. 2519

นายสุนทร คิลปไชย	อธิบดีผู้พิพากษาภาค 4
นายอุดมศักดิ์ ศิริอ่อน	หัวหน้าศาล
นายเพ็ง เพ็งนิต	ผู้พิพากษา
นายประพัฒน์ อุษภาพ	ผู้พิพากษา
นายธีระจิต ไชยคำ	ผู้พิพากษา
นายวินัย ภักดิ์	ผู้พิพากษา
นายก้อน คงแสนคำ	ผู้พิพากษา
นายทองคำ บุญวิเศษ	หัวหน้าธุรการภาค 4
นายอำนาจ สุนทรพิทักษ์	จำศาลโท (ลาออก)
นายวิฑูรย์ โยธาวงษ์	รองจำศาลโท

วิวัฒนาการศาลแขวง

โดย นายวิน จันทรเจริญ

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงขอนแก่น

เนื่องด้วยท่านอธิบดีผู้พิพากษามาภาค ๔ ได้ขอให้ข้าพเจ้าเขียนบทความลงในหนังสือที่ระลึกในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลเคลื่อนที่ (อำเภอพล) ซึ่งอยู่ในเขตศาลจังหวัดขอนแก่น ในฐานะที่ข้าพเจ้ารับราชการในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงขอนแก่น จึงได้เขียนเรื่องเกี่ยวกับศาลแขวงโดยสังเขปขึ้น เพื่อจะได้เป็นประโยชน์กับผู้สนใจบ้าง

ศาลแขวงเกิดขึ้นได้อย่างไร ศาลแขวงเกิดขึ้นโดยมีพระบรมมณูศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๓ บัญญัติว่า ศาลชั้นต้นสำหรับจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี (กรุงเทพมหานคร) ได้แก่ ศาลแพ่งและศาลอาญา สำหรับหัวเมืองได้แก่ ศาลแขวง ศาลจังหวัด มาตรา ๕ วรรคสองว่า ถ้าท้องที่ใดยังไม่มีศาลแขวง เมื่อเห็นเป็นการสมควรรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีอำนาจสั่งให้ผู้พิพากษานายหนึ่งหรือหลายนายของศาลจังหวัดไปนั่งเป็นศาล ณ ที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่นั้น เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่เกิดขึ้นในท้องที่นั้นชั่วคราว ศาลแขวงมีอยู่ในครั้งแรกเพียง ๓ ศาล คือศาลแขวงพระนครเหนือ ศาลแขวงพระนครใต้ และศาลแขวงธนบุรี ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงขึ้น โดยมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้ตั้งศาลแขวงขึ้นในทุกจังหวัด เขตอำนาจมีเพียงใด และจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา ส่วนศาลแขวงที่มีอยู่ก่อน ก็คงให้ทำหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวต่อไป ศาลแขวงที่ตั้งขึ้นในครั้งแรกนี้มีเขตอำนาจในท้องที่อำเภอเมืองเท่านั้น ๑๗ ศาล

วัตถุประสงค์ของศาลแขวง ศาลแขวงจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้คดีเล็ก ๆ น้อย ๆ เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ศาลแขวงจึงต้องมีกฎหมายพิเศษแยกต่างหากจากศาลจังหวัด กระบวนพิจารณาของศาลแขวงจึงเป็นไปในทางรวบรัด เช่นเมื่อผู้ต้องหาให้การรับสารภาพต่อพนักงานสอบสวนแล้ว ก็ให้ผู้ว่าคดีนำตัวมาฟ้องศาลทันที โดยไม่ต้องทำการสอบสวนต่อไป

วิธีพิจารณาความในศาลแขวงมีสาระสำคัญอย่างไร สาระสำคัญคือ

๑. มีผู้ว่าคดี ผู้ว่าคดีในชั้นแรกกฎหมายให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งจากนายตำรวจที่มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป พนักงานสอบสวน หรือข้าราชการสังกัดกรมมหาดไทยตั้งแต่ชั้นตรีขึ้นไป

๒. การควบคุมตัวผู้ต้องหากระทำภายในเวลาจำกัด คือเมื่อเวลาจับตัวผู้ต้องหาได้แล้ว ต้องส่งสำนวนให้ผู้ว่าคดีฟ้องศาลภายในเวลา ๗๒ ชั่วโมง ถ้าหากมีความจำเป็นไม่อาจฟ้องได้ภายในกำหนดดังกล่าว ก็ต้องขอพักฟ้องศาลต่อไปได้คราวละไม่เกิน ๖ วัน เป็นเวลาไม่เกิน ๕ คราว ถ้าพ้นระยะเวลาดังกล่าวกฎหมายห้ามมิให้ฟ้องผู้ต้องหา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมอัยการ

๓. ฟ้องคดีด้วยวาจาได้ คือให้อำนาจทั้งผู้ว่าคดีและผู้เสียหายที่จะฟ้องผู้ต้องหาด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้

๔. ถ้าผู้ต้องหารับสารภาพไม่ข้อสงสัยเลย คือนำตัวผู้ต้องหาฟ้องศาลได้เลย ศาลก็ตัดสินคดีไปได้ทันที แต่ถ้าผู้ต้องหาปฏิเสธในชั้นศาล ศาลต้องให้ผู้ว่าคดีรับตัวผู้ต้องหาคืนไปเพื่อทำการสอบสวน

๕. อุทธรณ์ข้อเท็จจริงได้โดยจำกัด เช่น ให้อุทธรณ์ได้เฉพาะคดีที่จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกหรือให้ลงโทษกักขังแทนจำคุก หรือลงโทษจำคุกแต่ศาลรอการลงโทษไว้ หรือจำเลยมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษไว้ หรือลงโทษปรับเกินกว่า ๕๐๐ บาท ส่วนข้อกฎหมายอุทธรณ์ฎีกาเสมอ

องค์คณะของศาลแขวง ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๓ ศาลชั้นต้น นอกจากศาลแขวง ต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อย ๒ นาย จึงเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและอาญาทั้งปวง ศาลแขวงจึงไม่มีเรื่ององค์คณะ และไม่ต้องมีผู้พิพากษาสมทบเหมือนศาลคดีเด็ก ส่วนศาลทางจังหวัดต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อย ๒ นายเป็นองค์คณะ

อำนาจศาลแขวงมีเพียงไร ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่จะลงโทษจำคุกจำเลยเกิน ๖ เดือนหรือปรับเกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับเกินนี้ไม่ได้ ถ้าจะลงเกิน

กว่านี้ต้องทำความเห็นส่งสำนวนไปให้ศาลอาญาหรือศาลจังหวัดพิพากษา ส่วนคดีแพ่งก็เฉพาะคดีที่มีทุนทรัพย์ที่พิพาทหรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท เท่านั้น

เขตอำนาจศาลแขวงมีแค่นี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๗ เป็นต้นมาได้พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงออกไปจากเดิม เพราะกระทรวงยุติธรรมได้พิจารณาเห็นว่า การเดินทางติดต่อระหว่างอำเภอบางอำเภอกับอำเภอเมืองซึ่งเป็นทั้งศาลแขวงสะดวกขึ้นเป็นอันมาก จึงได้ขยายเขตอำนาจศาลแขวงต่าง ๆ ออกไปกว้างขวางกว่าเดิม คือ

๑. ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยา ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภอนครหลวง อำเภอบางปะหัน อำเภอบางปะอิน อำเภอน้ำน้อย และอำเภอกอเขย
๒. ศาลแขวงลพบุรี ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภอโคกสำโรง อำเภอท่าเรือ และอำเภอบ้านหมี่
๓. ศาลแขวงชลบุรี ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภอบางละมุง อำเภอบ้านบึง อำเภอพนัสนิคม อำเภอพานทอง และอำเภอศรีราชา
๔. ศาลแขวงนครราชสีมา ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภอขามทะเลสอ อำเภอโชคชัย อำเภอโนนไทย อำเภอโนนสูง อำเภอปักธงชัย และอำเภอสูงเนิน
๕. ศาลแขวงสุรินทร์ ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภอจอมพระ และอำเภอปราสาท
๖. ศาลแขวงอุบลราชธานี ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภอวารินชำราบ
๗. ศาลแขวงอุตรธานี ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภอกุมภวาปี อำเภอหนองบัวลำภู อำเภอหนองหาน
๘. ศาลแขวงขอนแก่น ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภอบ้านไผ่ และอำเภอหนองเรือ
๙. ศาลแขวงเชียงใหม่ ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภอสันกำแพง อำเภอสันทราย อำเภอป่าตอง อำเภอสารภี และอำเภอหางดง
๑๐. ศาลแขวงลำปาง ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภอเกาะคา และอำเภอห้างฉัตร

๑๑. ศาลแขวงพิษณุโลก ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภอบางระกำ อำเภอพรหมพิราม และอำเภอวังทอง

๑๒. ศาลแขวงนครสวรรค์ ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภอโกรกพระ อำเภอตากลี อำเภอท่าตะโก อำเภอพยุหะคีรี และอำเภอลาดยาว

๑๓. ศาลแขวงราชบุรี ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภोजอมบึง อำเภอคำเนินสะดวก อำเภอบางแพ อำเภอบ้านโป่ง อำเภอปากท่อ อำเภอโพธาราม และอำเภอวัดเพลง

๑๔. ศาลแขวงสุพรรณบุรี ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภอกอนเจดีย์ อำเภอบางปลาม้า และอำเภออู่ทอง

๑๕. ศาลแขวงนครศรีธรรมราช ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภอท่าศาลา อำเภอทุ่งสง อำเภอร่อนพิบูลย์ และอำเภอลานสกา

๑๖. ศาลแขวงสุราษฎร์ธานี ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอบ้านนาสาร และอำเภอพนม

๑๗. ศาลแขวงสงขลา ขยายเขตอำนาจไปถึง อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอสะเตกา

อนึ่ง ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวง และวิธีพิจารณาในศาลแขวง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๗ ประกาศใช้ (ร.ก. เล่ม ๔๑ ตอนที่ ๑๗๕ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๑๗) โดยเปลี่ยนตัวผู้ดำเนินคดีอาญาในศาลแขวง ซึ่งแต่เดิมผู้ว่าคดีของกรมตำรวจเป็นผู้ดำเนินคดีอยู่นั้น ให้โอนเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการ จึงมีตำแหน่งพนักงานอัยการประจำศาลแขวงเกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจมีภาระในด้านการจับกุมปราบปรามอยู่มาก ไม่สมควรให้มีหน้าที่ดำเนินคดีในศาลอีกต่อไป

จะเห็นได้ว่าศาลแขวงได้ก้าวหน้ามาตามลำดับ และราษฎรในเขตอำนาจศาลแขวงได้รับความคุ้มครองทางสิทธิ และเสรีภาพดีกว่าราษฎรที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัด จึงเห็นควรที่รัฐบาลจะได้พิจารณาจัดตั้งศาลแขวงขึ้นในทุกจังหวัดทั่วราชอาณาจักร ถ้าทำได้พร้อมกัน ก็ควรจะได้แบ่งจัดทำเป็นปีๆ ไปตามกำลังงบประมาณ และเนื่องจากค่าของเงินได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ควรจะได้เพิ่มอำนาจศาลแขวงในการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์สูงกว่าปัจจุบันนี้ด้วย.

รายนามผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษา และจำศาล ศาลแขวงขอนแก่น

พ.ศ. ๒๕๐๐

สวัสดิ์	ภู่	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
สมฤทธิ์	ทิพย์โกสัย	ผู้พิพากษา
(ว่าง)		จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๑

ฉลอง	จิตรกล	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
สมฤทธิ์	ทิพย์โกสัย	ผู้พิพากษา
(ว่าง)		จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๒

ฉลอง	จิตรกล	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
สมฤทธิ์	ทิพย์โกสัย	ผู้พิพากษา
(ว่าง)		จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๓

สุขุม	จันทวัฒน์	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
เมธี	กำเพชร	ผู้พิพากษา
กวด	สาทรักษ์	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๔

สุขุม	จันทวัฒน์	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
เมธี	กำเพชร	ผู้พิพากษา
กวด	สาทรักษ์	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๕

วิดิ	ปานะบุตร	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
เมธี	กำเพชร	ผู้พิพากษา
กวด	สาทรักษ์	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๖

วิถี	ปานะบุตร	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
สมักร	สังวรราชทรัพย์	ผู้พิพากษา
กวด	สาตรักษ์	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๗

วิถี	ปานะบุตร	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
สมักร	สังวรราชทรัพย์	ผู้พิพากษา
บัวทอง	ฉิมรักแก้ว	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๘

กาญจน์	กัณยะพงศ์	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
เกลื่อน	วัฒนเมธียานนท์	ผู้พิพากษา
บัวทอง	ฉิมรักแก้ว	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๙

กาญจน์	กัณยะพงศ์	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
สกล	เหมือนพะวงศ์	ผู้พิพากษา
บัวทอง	ฉิมรักแก้ว	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๑๐

แสนย์	บุญยศ	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
สกล	เหมือนพะวงศ์	ผู้พิพากษา
ประคิษฐ์	เสนานาค	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๑๑

สมชาย	ศรีวัฒน์พงศ์	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ประพัฒน์	อุชภาพ	ผู้พิพากษา
ประคิษฐ์	เสนานาค	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๑๒

สมชาย	ศรีวัฒน์พงศ์	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ประพัฒน์	อุชภาพ	ผู้พิพากษา
ประคิษฐ์	เสนานาค	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๑๓

สกุล	เศรษฐสุข	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ประพัฒน์	อุชภาพ	ผู้พิพากษา
มานพ	हारไชย	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๑๔

สมพันธ์	น้อยสง่า	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
วุฒิ	กราวุฒิ	ผู้พิพากษา
ประคิษฐ์	ร่วมนิทย์	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๑๕

วัชรินทร์	รักษพันธ์	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
วุฒิ	กราวุฒิ	ผู้พิพากษา
ประคิษฐ์	ร่วมนิทย์	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๑๖

วัชรินทร์	รักษพันธ์	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
วุฒิ	กราวุฒิ	ผู้พิพากษา
สงค์	ศรีพันธ์	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๑๗

วิน	จันทร์เจริญ	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
(ว่าง)		ผู้พิพากษา
สงค์	ศรีพันธ์	จำศาล

พ.ศ. ๒๕๑๘

วิน	จันทร์เจริญ	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
(ว่าง)		ผู้พิพากษา
สงค์	ศรีพันธ์	จำศาล

อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน

๑. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้นมิพลีตนรับใช้ประชาชนด้วยความเสียสละ เชื้อฟุ้งแต่คำคนถ้อยโศกเสลา เฝ้าหาแต่ความสุขสำราญส่วนตัว บ้านก็จะไม่เป็นบ้านและเมือง ก็จะไม่เป็นเมือง

๒. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้นจะทรงคุณธรรมความดีความเจดียะวิลาสากเจียบแหลมสักปานใด ลงว่าหลงไหลในอิสตรีเสียแล้ว บัลลังก์ก็คือหลุมฝังศพไม่มีญาติอันเอง

๓. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้นตั้งหน้าแต่จะฆ่าฝ่ายตรงข้ามตะพึดไป ไม่รู้ที่จะกลับศัตรุม่าเป็นมิตร ไม่คิดอ่านที่จะใช้ทุกุโลบายเลี้ยงผู้มีปัญญาความรู้และผู้มีกำลัง ก็จะต้องแก่อันตรายในไม่ช้า.

๔. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้นเป็นคนขระแวงสงสัยไม่สอบสวนทวนความทั้งปวงให้รู้เท็จและจริงหมั่นจะยอมตั้งอยู่ไม่ได้ มีแต่จะสาวไส้ให้กากิน ในที่สุดก็จะกลายเป็นผีหัวขาดทุกคน

๕. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้นเฝ้าหาคนที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นพวก และไม่ตั้งข้อถือความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่โอนาคยอมมีแต่จะรุ่งเรือง

๖. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้นสร้างบารมีขึ้นมาด้วยคุณธรรมความดี มีความอกทนไม่ชิงสุกก่อนหาม รุกาลรัฐประมาณ ฟังเสียงมหาชนเป็นใหญ่ บัลลังก์ก็ย่อมมั่นคงยั่งยืน

๗. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้นสร้างบารมีด้วยการคึกคกทรยศต่อเพื่อน หักหลังต่อผู้มิคุณ เห็นแก่ประโยชน์เฉพาะหน้ายิ่งกว่าประโยชน์ยืนยาว ศีรษะของเขาจะไม่ตั้งบำในที่สุด

๘. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้นมีความจงรักภักดีโดยบริสุทธิ์ต่อผู้ที่จงรักภักดีต่อตนทั้งยอมอยู่ใต้กฎหมายอย่างเดียวกับคนทั้งหลายอื่น ย่อมจะเป็นที่รักที่ศรัทธาเชื่อถือของหมู่คณะและประชาชนชั่วกาลนาน

๙. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้นหวังฟังจุมูกผู้อื่นหยาใจให้ทำการเพื่อตน มิได้ควบคุมกำเนินงานเองอย่างใกล้ชิดและรอบคอบ ผลสุดท้ายงานก็จะเสียตัวเองก็จะวิบัติ

๑๐. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้นเอาใจผู้อื่นไม่เป็น ทนฟังเสียงกีดกันไม่ได้ ถึงจะมีทหารอยู่ในมือสักร้อยหมื่นก็รักษาตัวไม่รอด

๑๑. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้รู้ผิดรู้ถูกก็คบคิดชั่วร้ายและชั่วธรรม
ยอมปกครองบ้านเมืองให้ราบรื่นไปได้ การกตัญญูซึ่งกันจะหมดสิ้น ตายแล้วคนคิดครองให้
อาลัยรัก

๑๒. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้เห็นอกเห็นใจในความทุกข์ยากของคนอื่น
คิดช่วยให้เขาพ้นทุกข์ มีความร่มเย็นเป็นสุข ตัวเองก็จะพ้นทุกข์มีความร่มเย็นเป็นสุขด้วย

๑๓. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้รู้ประมาณ รู้แพ้รู้ชนะรู้ถอย มีศิลป์ในการ
ทำไถ่ทำฉลาด คิดรอบคอบร้อยพันชั้นแล้วจึงทำ ย่อมมีชัยชนะทุกแห่งหน

๑๔. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้มิได้เชื่อฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สำคัญว่า
ตนดีเกินเหนือคนทั้งปวง ใครเตือนก็สำคัญว่าเขาอิจฉา ในที่สุดก็จะทอดร่างเป็นเหยื่อแก่แรง
กาในกลางดง

๑๕. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้ตระหนักรู้ว่าตนไม่รู้ไม่ฉลาดเท่าเทียมคนอื่น
ยอมรับควมรู้ความฉลาดของเขาเอามาไตร่ตรองเลือกเฟ้นแต่ที่เหมาะสมแก่กาล ย่อมรักษามล
ลังก์ของตนไว้ได้

๑๖. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้ใช้ความเป็นใหญ่นั้น เพื่อประโยชน์และ
ความผาสุกของประชาชน ชื่อตรงต่อวิชาชีพของตน ย่อมเป็นขวัญใจของประชาชนชั่วปาวสาน

๑๗. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้มีความรักชาติรักประชาชนยิ่งกว่ารักตนและ
ญาติมิตร ย่อมไม่กลัวภัยอันตรายในสิ่งที่อยู่นอกเหนืออำนาจป้องกันของตน ย่อมเสียหนึ่งรักษา
สองดีกว่าเสียเปล่าจะสิ้นเนื้อประดาตัว

๑๘. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้หุบเขาเขาคำโสมณาชวนเชื่อแต่ฝ่ายเดียว มิได้
ตรวจสอบให้รู้ข้อเท็จจริงโดยรอบคอบ นอกจากงานแผ่นดินจะเสียหายแล้ว ตัวเองยังเป็น
อันตรายด้วย

๑๙. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้มีแต่จิตคิดแต่จะใช้กำลังรุกรานประเทศเพื่อน
บ้าน หวังจะแผ่อำนาจราชศักดิ์ให้ยิ่งใหญ่ไพศาล ผลสุดท้ายตนเองก็จักล่มจมอย่างเดียวกับที่
อยากจะทำให้ผู้อื่นเขาล่มจมนั่นเอง

๒๐. อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้มีความขยันหมั่นเพียร เอาใจใส่หน้าที่อย่าง
เคร่งครัด พิจารณาทุกสิ่งทุกอย่างโดยรอบคอบ รู้จักเลือกคนดีมีวิชามาใช้ให้ถูกที่ ย่อมสามารถ
จะครองแผ่นดินให้รุ่งเรืองและรวมสามัคคีเป็นก๊กเดียวกันได้

พระสุพรรณบัฏ ๑๒ มกราคม ๒๕๑๕

ธีระจิต ไขยากำ

สถาบันตุลาการสร้างความมั่นคงต่อชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์

อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้นมีพลคนรับใช้ประชาชนด้วยความเสียสละ เชื่อฟังแต่คำคนด้อยใจดเชลา เฝ้าหาแต่ความสุขสำราญส่วนตัว บวันก็จะเป็นบ้านและเมืองก็จะเป็นเมือง

พวกเราชาวไทย ลองมองย้อนไปถึงประวัติศาสตร์ของชาติไทยดู เราทุกคนไม่มีใครชอบตอนสมัยที่ชาติไทย ต้องพินาศย่อยยับของกรุงสยาม อะไรเล่าเป็นมูลเหตุทำให้ชาติไทย ต้องพินาศย่อยยับถ้าไม่ใช่ชาวไทยด้วยกัน วีรกษัตริย์ยังเกิดขึ้นเพื่อกอบกู้ศักดิ์ศรีและความเป็นไทยของชาติ จนประวัติศาสตร์ต้องจารึกไว้ ด้วยความภูมิใจว่า พระมหากษัตริย์คือปิตุมาตริย์ผู้ทรงสละเลือกเนยและชีวิต เพื่อกันไทยทางแผ่นดิน

เราชาวไทย มองเหตุการณ์ของชาติไทยเราขณะนี้ ทุกคนจะหวาดหวั่นในดวงจิตและบ่นกันว่า ชาติไทยเราเป็นอย่างไรไปหนอ ก็มีแต่ความเดือดร้อนวุ่นวายไปทั่วแผ่นดินทั้ง ๆ ที่เรามีชาติ ศาสนะกษัตริย์เป็นสิ่งยึดมั่นแล้ว แต่ท่านเคยถามตัวท่านเองไหมว่า ชาตินี้เราทำประโยชน์อะไรต่อชาติบ้าง ชาตินี้เราทำลายความสงบสุขของแผ่นดินอย่างไรบ้าง สถาบันของท่านหรือตัวของท่าน ซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของชาติบ้านเมืองที่สร้างความมั่นคงต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ได้ดำรงตนดีแล้วหรือ ในความรู้สึกของประชาชนนั้น จะมองสถาบันของตุลาการ อัยการ ตำรวจ ซึ่งเป็นที่พึ่งของสังคมที่เฝ้าอยู่ทุกวี่วัน สถาบันทุกสถาบันนั้นดี แต่คนในสถาบันนั้นจะเห็นได้ว่า ผู้ไม่ประพฤติธรรม ถ้าสามารถกำจัดออกจากสังคมไปได้ก็จะเสริมทำให้ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มั่นคงยิ่งขึ้น เพราะพวกเหล่านั้นได้แต่สร้างความปั่นป่วน ทำให้องค์พระประมุขของชาติ ทรงห่วงใยในชาติบ้านเมืองยิ่งขึ้น

สถาบันตุลาการนับว่าเป็นหน่วยหนึ่งของชาติไทย ที่มีหน้าที่ถือดาบอาญาสิทธิ์ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ กำจัดผู้ไม่ประพฤติธรรมออกจากสังคม อีกทั้งประสพความยุติธรรมให้แก่ชาวไทย พวกเราในสถาบันนี้ทุกคนต่างตระหนักดี ในหน้าที่ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้พวกเราถือดาบอาญาสิทธิ์นี้ พวกเรามีแต่ความภาคภูมิใจ ที่เราต่างทำหน้าที่นี้ในพระปรมาภิไธยของพระองค์ ถึงแม้เราจะได้รับความไม่มั่นคงในฐานะในบั้นปลายของชีวิต

ก็ตาม หรือแม้แต่เราจะได้รับความกลั่นแกล้งจากชาวไทยด้วยกัน เพื่อล้มสถาบันของเราก็ตาม พวกเราก็จะทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เพื่อความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ท่านที่รัก ชาตินไทย แผ่นดินพุทธ อยู่ร่มเย็นเป็นสุขตลอดมา เพราะเรามีบิณฑิตรัย ผู้ทรงสละเลือกเนื้อและชีวิต เพื่อคนไทยทั้งแผ่นดิน ท่านละ ได้พลีชีวิตเพื่อความสุขสงบสุขของ แผ่นดินไทยประการใดบ้าง ขณะนี้ชาติบ้านเมืองของพระองค์ท่าน มีแต่ข้าราชการไม่ประพฤติ ธรรม ประชาชนไม่ประพฤติธรรม ผู้ประพฤติธรรมเดือดร้อนได้รับการกลั่นแกล้งต่าง ๆ นานา โดยหาสาเหตุไม่ว่า ทุกวันนี้ ที่ท่านอยู่ร่มเย็นเป็นสุขเพราะผู้ประพฤติธรรม เมื่อใดละ ที่สถาบันของท่านหรือตัวท่าน จะช่วยผดุงชาติบ้านเมืองให้ร่มเย็นเป็นสุข

พวกเราในสถาบันตุลาการทุกคนเป็นศิษย์ของทูลาภคต ถ้าเป็นไปได้ เราอยากให้ พวกลูกหลานเทวทัตออกไปจากแผ่นดินไทย แผ่นดินไทยของเราชาวพุทธก็ควรจะร่มเย็นเป็น สุขขึ้นบ้าง แต่เราก็ไม่มีอำนาจจะทำให้ พวกเราชาวตุลาการก็ได้แต่ ขอขานวิสัยศัทธิธรรมา ด้วยอำนาจของคุณพระศรีวิรัตนตรัย และกฤษฎาภินิหารของพระสยามเทวาริราช จงอภิบาล ให้ข้าราชการทุกตำแหน่ง แห่งพระราชอาณาจักร มีความซื่อตรง จงรักในหน้าที่ สุจริต ด้วย ใจกายจงทุกถ้วนหน้า รักประโยชน์ปวงประชาจงประโยชน์ตน และขอให้ท่านผู้อ่านบทความ นี้ เกิดความรักชาติประเทศไทย เป็นใจเดียวเกลียวกลม มีปิตินิยมหมายมุ่ง ผดุงชาติบ้านเมือง ให้รุ่งเรืองร่มเย็น เป็นอิสระรุ่งโรจน์ เพื่อเพิ่มเกียรติประวัติของชาติและพระปรมานุไธย แห่ง ภาวโนยเจ้าหล้า ชาติพื้นด้วยดวงใจ ของคนไทยทั้งแผ่นดิน ควรบรรดาชาวไทย ผูกใจจำรำลึก นึกถึงชาติบ้านเมือง ซึ่งรุ่งเรืองสืบมาได้ เพราะบรรพบุรุษไทยทั้งมวล ล้วนเป็นนักต่อสู้ ผู้รัก เอกราชอธิปไตย รักความเป็นไทยยิ่งชีวิต สู้ทุกสิ่งเพื่อรักษา ผืนพสุธาผากไว้ แล้วมีใจมั่น ในชาติ ศาสนะกษัตริย์แนบแน่น หวงแหนแผ่นดินไท มีใจทรงในศักดิ์ มีความจงรักในประ เทศชาติ สามารถสละแม้เลือกเนื้อ เพื่อบูชาความเป็นไท บูชาคุณไท้องค์พระมหาราช บูชา คุณบุรพชนไทยผู้ได้เสียสละแต่โบราณ เพื่อลูกหลานสวัสดิ์ มีอิสระภาพสมบูรณ์ พูนผาสุกสืบมา

ขอพระบารมีองค์พระมหาราช จงทรงพระเมตตา นำใจประชาราษฎรไทย ให้คงอยู่ใน ความสามัคคี อย่ารู้มีแบ่งแยก อย่ารู้แตกแยกกัน อย่ามีวันชุนชอง ขอไทยบ่องปกลไทย ตลอดไปชั่วกัลปาว ไทยอยู่คู่ดินฟ้า ทุกประการนี้เทอญ

จากตุลาการศาลฎีกา

ศาลเคลื่อนที่อำเภอพล

โดย โสภณ สุภธีระ

ศาลเคลื่อนที่	คดีไหน	ใครคิดตั้ง
อำนาจสั่ง	วินิจฉัย	โฉนดหนา
มรดกคดี	มีเป็นแพ่ง	หรืออาญา
ทั้งอัตรา	โทษทุนทรัพย์	นับเท่าใด
ผู้พิพากษา	มาประจำ	ทำหน้าที่
คดีชั้น	แพ่งอาญา	มาจากไหน
องค์คณะ	ประกอบกัน	นั้นอย่างไร
จำศาลใคร	อัยการมี	สักกี่คน
ศาลเคลื่อนที่	นั้นคดีแน่	เพื่อแก้เหตุ
ราษฎรอยู่เขต	ทางจังหวัด	แสนชักสน
เกิดคดี	กระทำความ	ต้องจำทน
นำเรื่องค้น	มาจังหวัด	จัดฟ้องกัน
ศาลเคลื่อนที่	นั้นเคลื่อนไป	ในท้องที่
เกิดคดี	ที่ทวยราษฎร์	พิพาทสรรพ
เมื่อใครมี	คดีฟ้อง	ร้องโต้พ้อง
เพื่อให้ทัน	ใจคู่ความ	ตามเวลา
ศาลจังหวัด	ผลัดกันมา	ทำหน้าที่
สองคนมี	อำนาจมาก	พิพากษา
ไม่กำหนด	โทษทุนทรัพย์	แพ่งอาญา
พิจารณา	คดีได้	ไม่เห็นนาน
ประมวญความ	ตามสำนวน	ควรรับฟัง

ศาลจะสั่ง	ตัดสินความ	ตามหลักฐาน
เลิกกฎหมาย	นำกฎหมาย	มาใช้การ
ด้วยพิจารณา	บริสุทธิ์	ยุติธรรม
อัยการ	ศาลเคลื่อนที่	มีท่าทาง
ศาลจาก	ศาลจังหวัด	ผลัดเวรผัน
ทนายความ	ตามใจหา	ว่าความกัน
ทนายชั้น	หนึ่งหรือสอง	ตามต้องการ
เรื่องการจับ	รัฐบาล	“ท่านคึกฤทธิ์”
เป็นผู้คิด	คำริเริ่ม	ตั้งเพิ่มศาล
เคลื่อนที่พลัน	ด้วยปัญญา	ปรีชาชาญ
เปิดทำการ	ศาลเคลื่อนที่	ไม่มีรอ
สองห้าหนึ่งเก้า	เข้าวาระ	จะต้องมี
ศาลเคลื่อนที่	อำเภอพล	ชนรังขอ
รวม “แวงน้อย”	“หนองสองห้อง”	“พล” ต้องพอ
แกนติดต่อกับ	เขตอำนาจ	ประกาศมา
อธิบดี	มีสมญาว่า	“สุนทร”
เกียรติกาจร	ในภาคสี่	ดีหนักหนา
จะร่วมนั่ง	ร่วมฟังการ	พิจารณา
คอยตรวจตรา	ศาลเคลื่อนที่	นทำงาน
“อุคมศักดิ์”	นามหัวหน้า	ศาลจังหวัด
ศาลงแขวงจัต	“วิน” สมญา	หัวหน้าศาล
“เพ็ง” “ประพัฒน์”	นามสมญา	ตุลาการ
“วินัย” ขาน	“ธีระจิต”	“ก้อน” ติดตาม
เจ็ดท่านนี้	มีปัญญา	ความสามารถ

นิติศาสตร์	รอบรู้เก่ง	นำเกรงขาม
ออกบัลลังก์	นั่งพิจารณา	บรรลาคความ
ตัดสินใจตาม	ยุติธรรม	ด้วยซ้ำของ
ระการ	งานรับฟ้อง	เป็นของจำ
ศาลตรวจตรา	บังคับคดี	มีอยู่สอง
“อำนวยการ” คือ	ชื่อศาล	“วิฑูรย์” รอง
“เข้า” ไปครอง	จำเคลื่อนที่	ที่เมืองพล
อัยการ	ศาลเคลื่อนที่	มีทางหาก
แต่งตั้งจาก	ทั่วจังหวัด	ไม่ขัดสน
รู้เชี่ยวชาญ	การว่าความ	นาม “พิมพ์”
จะเป็นคน	ว่าคดี	ที่มีมา
ทนายความ	ตามบัญชี	อยู่ที่ศาล
มีประมาณ	ยี่สิบเก้า	เผาศึกษา
ชื่อให้มัน	“โสภณ” ชวน	“ประมวญ” มา
“สวัสดิ์” พา	“เทียบ” “วิญญู”	สู่ “เมธี”
“สังข์” “สายันท์”	“สุวรรณ” “พิศ”	“เพียร” “อร่าม”
อีก “สงคราม”	ทั้ง “ทองปักษ์”	“เลิศศักดิ์” ศรี
“สงบ” “ถนอม”	พร้อม “ธำรง”	“บุญยง” มี
คู่คดี	กับ “สุทัศน์”	ผลัดกันไป
“จารุภักดิ์”	รุก “ไพบุลย์”	ทั้ง “สุนทร”
“อภิศร”	“จารุพิฑูรย์”	อย่าสงสัย
อีก “สมพงษ์	เขาวัวพานิช”	จิตต์จำไว้
อย่าจำไว้	กับ “สมพงษ์	สุวรรณภักดิ์”

“ระเบียบ” ตาม
“เสถียร” คำน
เรื่องทุกราย
ประมวลมี
อัยการ
ร่วมกันเอา
หากเส้าใด
ก็เกิดการ
ราษฎรทั้งหลาย
ทุกฝ่ายเฝ้า
เล็กโทสะ
มายึดมั่น
ขอให้ศาล
ทวยราษฎรธรพ
ตัดสินชี้
เป็นหลักชัย

คนที่พา
ห้ามตามนำ
ทนายตาม
บัญญัติไว้
ศาลทนาย
คดีมา
ไม่เที่ยงตรง
ตราช้อย
หมายจะฟัง
วางจิตไว้
ละโลภ
ยุติธรรม
เคลื่อนที่จง
ไต่ฟังพา
ข้อพิพาท
ราษฎรยึดมั่น

มาให้การ
พรั่เสียคดี
ตามวิธี
ในหลักการ
คล้ายสามเส้า
ว่าในศาล
ยืนยงนาน
ไม่เที่ยงธรรม
ซึ่งสามเส้า
ไม่โมหันต์
สารระพัน
ประจำใจ
ดำรงมั่น
และอาศัย
ราษฎรทั่วไป
นิรันดร์เทอญ.

๗
ต๋อยແຕ່ງ

หนังสือเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นพระภิกษุในพระอารามหลวงจังหวัดขอนแก่น (อำเภอพล)
ซึ่งเป็นศาลากลางจังหวัด

การเตรียมการเพื่อเปิดศาลเคลื่อนที่ที่อำเภอพล ท่านอธิบดีผู้พิพากษามาตร ๔ ท่านเป็นผู้ดำเนินการโดยมอบหมายให้ข้าพเจ้าเป็นผู้ประสานงานติดต่อกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับคำแนะนำจากท่านอธิบดีผู้พิพากษามาตร ๔ จนสามารถปรับปรุงอาคารที่ว่าการอำเภอพล เพื่อใช้เป็นศาลเคลื่อนที่ได้

ในการปรับปรุงอาคารที่ทำการศาลเคลื่อนที่ที่อำเภอพลในครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น นายอำเภอพล สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจภูธรอำเภอพล คณะเทศมนตรีตำบลเมืองพล ตลอดจนข้าราชการ พ่อค้า และประชาชนในอำเภอพลเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

อนึ่ง ในการจัดทำหนังสือที่ระลึกในครั้งนั้น ได้รับความร่วมมือจากท่านผู้มีความรู้ความสามารถในการเขียนบทความหลายท่าน อาทิเช่น ท่านผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงขอนแก่น ได้ให้บทความเรื่อง “วิวัฒนาการศาลแขวง” ซึ่งช่วยให้ท่านผู้อ่านเข้าใจศาลแขวงดีขึ้น คุณธีระจิต ไชยคำ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดขอนแก่น ได้ให้บทความสองเรื่อง คือ “อันผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน” และ “สถาบันตุลาการ สร้างความมั่นคงต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์” คุณโสภณ สุภวัตร หนายความอาวุโส ซึ่งเป็นเจ้าของบทกลอนผู้มีความรู้มากในชั้นครู ได้ให้บทกลอนเรื่อง “ศาลเคลื่อนที่” ซึ่งจะทำให้ท่านผู้อ่านได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับศาลเคลื่อนที่ได้อย่างแจ่มชัด คุณอำนาจ สุนทรพิทักษ์ อดีตจำศาลได้มอบประวัติศาลจังหวัดขอนแก่น เพื่อลงในหนังสือนี้ นอกจากนี้แล้วคำขวัญต่าง ๆ ที่นำลงในหนังสือเล่มนี้ ก็ได้รับความกรุณาจากท่านผู้ใหญ่หลายท่าน ดังปรากฏแก่สายตาท่านอยู่แล้ว

ข้าพเจ้าในนามผู้ประสานงานในการจัดเบ็ดเตล็ดเครื่องใช้ในเครื่องนุ่งห่ม ขอถือโอกาสขอบ
พระคุณท่านทั้งหลายที่กล่าวนามมาแล้ว และท่านที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการให้ศาลเคลื่อน
ที่ได้เบ็ดเตล็ดเครื่องใช้ในเครื่องนุ่งห่ม

ขอได้รับการขอบพระคุณจากข้าพเจ้าโดยทั่วกัน.

3-23-25

(นายอดมศักดิ์ ศรีซ้อน)

ผู้พำนักหาวิทยาลัยจางโจว

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
(www.library.su.ac.th)